

Kitang LUNGSURANON sa Siaton

Kamatuoran
Pagbuligay
Lungsod mauswagon

Gikuykuy nga yuta kilid sa bukid sa Brgy. Siit

Vol. 5 No. 3

Pebrero 1-15, 2015 P6.00

182 nakabenipisyo sa *medical mission*

“Ang *medical mission* maoy paagi diin among isangyaw ang ebanghelyo sa Ginoo ug kamatuoran alang sa mga katawhan,” matud ni Rev. Daniel Jaoung, misyonaryo nga gikan sa Korea, atol sa kalihokan.

Natambalan ang 182 ka mga Siatanon sa Korean *medical mission* nga nagsugod sa alas 10:00 sa buntag hangtod sa alas 4:00 sa hapon sa Pebrero 2, 2015. Karon ang ika-27 ka tuig nilang *pag-medical mission* sa Pilipinas.

hangtod niadtong miaging Pebrero 2, 2015 ang

SAMSUNG Siaton United Methodist nagpadayon nga

nagpanambal, panghingo og tango, ug paghatag og librenge tambal sa mga katawhan. Karon ilang gipaambit kini sa mga lungsod sa Bindoy, Sibulan, Siaton, ug brgy Bagacay, Dumaguete.

Ang 25 ka mga Koreano nga mianhi naglakip nila ni Rev. Jaoung, Rev. Gwon Sunman, Dr. Lee Hae Seon, Dr. Park Soon II, ug ang dentista nga si Dr. Myung Hoon. Mitabang usab ang mga Pilipino nga mananambal nga sila si Dr. Ethan Baol ug Dr. Lloyd *padayon sa panid 3*

Hugyaw sa Kabataan

Kung ang dakbayan sa Cebu nagsaulog sa tinuig nga Sinulog alang sa patron Senyor Santo Niño, ang lungsod sa Siaton aduna usay tinuig nga Hugyaw sa

Kabataan. Niadtong Enero 25, 2015 ang Parokya sa San Nicolas de Bari sa Siaton, agig pahinungod sa Senyor *padayon sa panid 4*

Iskolar sa gobyerno

Tungod kay nawala na man ang Priority Development Assistance Fund (PDAF) sa mga Kongresista, ang mga gitawag og PDAF Scholars karon gibalhin na ilalom sa Commission on Higher Education (CHED) Scholars. Gipundohan gihapon sila sa mga Kongresista ug ang pundo gipaagi na sa lainlaing mga ahensya sa gobyerno.

Ang bag-ong patakaran sa CHED mao nga aduna silay gitawag nga “*priority*

courses” o mga kurso nga ilang gipalabi nga pagapilian sa mga bag-ong migraduwar sa segundarya o hayskul. Kaniadto mahimong bisan unsang kurso ang kuhaon sa iskolar nga migraduwar sa hayskul basta makaabut siya sa *general average* nga 85%. Ang katuyoan sa mga kurso nga gipalabi mao nga aduna dayon silay masudlan nga trabaho inigkahuman. Apan ang mga PDAF Scholars kansang kurso wala sa listahan sa bag-*padayon sa panid 3*

EDITORIAL

Tiyangge ug Bayranan

Asa man kalagmitan moadto ang katawhan sa pagpalit sa ilang mga kinahanglanon sa matag adlaw? Tanang klase sa tawo, dato man o pobre, usa ra gayod ang adtuhan - ang tiyangge.

Ang tiyangge sa Siaton atong masulti nga maayo ug kompleto gayud sa mga palaliton. Apan makasubo hunahunaon nga mitaas ang panuigong balaryanan sa lisensya. Makaluluoy gayud ang mga gagmayng tindahan sama sa nagbaligya og utanon ug panakot nga nag-okupar lamang og gamay nga luna nga anaa lamang sa daplin. Hinaot nga ang kagamhanang lokal sa Siaton makahunahuna unta bahin niini.

Tinuod nga duna usay sumbanan nga gitamdan ang kagamhanan sa pagpatuman sa umento sa bayranan sa paglukat og lisensya, apan dili usab unta kalit lang ang pagpatuman sa ingon. Unta dunay pahibalo nga gihimo ang buhatan sa panalapi sa lungsod labot niini.

Ang gagmay nga tindahan nanghinaot karon nga mahatagan og lain nga pamaagi sa pagkwenta o lain nga sistema sa paglukat og lisensya. Ang pinakadakong buwis nga mosulod sa panudlanan sa gobyerno magagikan sa mga negosyante apan dili tanan adunay dako nga abot matag adlaw. Ang mga gagmayng tindera nagbuhat sa tanan alang sa pagkaon ug panginahanglanon sa pamilya adlaw-adlaw.

Matagaan ug mapaminaw usab unta ang mga mulo ug sentimento sa gagmay nga mga tindera sa Siaton.

Sa pinakaulahing kalambuan, dunay gihimong pagpahiayon o *adjustment* ang buhatan sa panalapi sa lungsod mahitungod sa bayranan sa paglukat og lisensya. Usa kini ka positibo nga lakang sa panig sa lokal nga kagamhanan. Hinaut nga dunay makab-ot nga katagbawan ang duha ka panig kay ang tanan mao man ang makabenipisyo niini.

Bukhad

Susan Monte de Ramos-Soldwisch

Tulo ka Babaye nga "Filipino of the Year"

Ang mananaog sa tinuig nga pasidungog nga "Pilipino sa Tuig" 2014 mao sila si Sec. of Justice Leila de Lima, Ombudsman Conchita Carpio Morales, ug Ulohan sa Commission on Audit (COA) Grace Pulido-Tan. Gipaluyuhan sa mantalaan nga *Philippine Daily Inquirer (PDI)* ang pasidungog.

Dili sila bantugan sama ni Manny Pacquiao nga midaog sa 2008 o Corazon Aquino ug Jaime Cardinal Sin sa 1997. Nailhan lamang sila sa hugot ug malahutayong pagpanalipod sa kamatuoran diha sa ilang pagserbisyo sa gobyerno sa mga katuigan, ug pinaagi sa mga dagkong kaso batok sa mga importanteng tawo. Sa pagretiro ni Grace Pulido-Tan sa miaging semana niingon siya nga ang labing hinungdanon nga iyang nahimo mao ang pagsiksik ug pagpapapha sa mga empleyadong limbongan.

Sa 2013 silang tulo ang gitahasan ni P-Noy nga mangulo sa Inter-Agency Anti-Graft Council (konsilyo nga nangutingkay batok sa panghukhuk sa mga departamento sa gobyerno). Bunga sa ilang trabaho mao ang kaso batok sa tulo ka Senador nga nadakop na (Ponce-Enrile, Jinggoy Estrada, ug Revilla). Nagpadayon ang pag-imbestigang sa mga 200 ka

Kongresista ug uban pa nga suspetsadong nanghukhuk kauban ni Janet Napoles. Ginautingkay usab ang pagpasulod sa Pilipinas og ahos, humay, ug uban pa nga wala o kulang sa pagbayad og buhis ug ang pagkawala sa mga pondong hinabang sa nabiktima sa Yolanda.

Dinhi sa atong katilingban diin walay nagbalabag natong mga babaye sa pagtrabaho sa gawas sa panimalay, dili talagsaon nga ang babaye makatungas sa kahitasan diha sa negosyo, sa propesyon, o sa gobyerno. Di ba mipili na kita og babayeng Presidente? Dinhi sa Siaton babaye ang Tesorera, Enhenyera, ug pipila ka konsehal ug nangulo sa mga departamento. Mipili usab gani kita og babayeng Mayor kaniadto.

Takus ilhon si Leila de Lima, Conchita Carpio Morales ug Grace Pulido-Tan dili sa pagkababaye kondili sa ilang pagbag-o sa ilang isigkadepartamento ug pagpauswag sa atong paglantaw sa Departamento sa Hustisya, Ombudsman ug COA. Pinaagi sa hilom apan makanunayon, matulid, ug matitud-anon nga pagdumala naduhigan ang mga tawong nagbulig ilalom sa ilang pagpangulo.

Pangutana: Moangay ka ba kon "estrikto"

padayon sa panid 3

Kitang Lungsuranon

Gimantala sa **KL Publishing**, Siaton, Neg. Or., Philippines,
www.KitangSiatanon.com
TIN: 420-321-172-000; Permit number: 13-0450

Publishers

William Soldwisch & Susan Monte de Ramos-Soldwisch

Editor-in-Chief

Melita "Bing" Aguilar

Copy Editor

Mirzah V. Rodriguez

Tigbalita / Manunulat

Grace Arcellana (2) 535-4718	Eugene Jamandron 0935-887-6377	Zephania Repollo 0927-595-7752	Deevi Coren Yap 0917-709-4652
---------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

Santo Papa giawhag sa pagwagtang sa pamuhunan sa Vatican sa industriya sa fossil fuel

ni Zeph Repollo

Sa pagbisita sa Santo Papa, daghang organisasyon sa Pilipinas ang miduyog sa pag-awhag kang Pope Francis nga manguna sa paghimo og aksyon mahitungod sa nagkagrabeng klima o panahon pinaagi sa pagwagtang sa pamuhunan (*investments*) sa Vatican sa *fossil fuels* o mga sugnod sama sa gasolina nga maoy hinungdan sa pagbag-o sa panahon o *climate change*.

Ang mga lokal nga grupo sa simbahan, mga seminarista, madre, ug mga pundok sa lainlaing organisasyon miapil sa pag-awhag sa Santo Papa nga mangulo alang sa usa ka ugma nga luwas sa krisis sa klima ug sa pagtabang sa pagpanalipod sa mga nasud nga madaot niini, lakip na ang Pilipinas.

Ang panawagan sa pagwagtang sa pagpamuhunan sa industriya sa *fossil fuel* nakaangkon og pagtagad sa mga grupo sa ubang nasud nga naglihok tungod sa ilang tinuohan o relihiyon. Pila ka bulan ang milabay diin ang World Council of Churches midesisyon sa pagwagtang sa iyang mga kabtangan diha sa industriya sa *fossil fuels* ug miawhag sa mga

miyembro niini sa pagbuhat sa ingon.

Dugang pa niini, ang Anglican Church sa Aotearoa, New Zealand ug Polynesia, ang mga Quakers sa United Kingdom, ang United Church of Christ sa USA, ug daghan pang mga simbahan sa lain-laing parte sa kalibutan miduyog ug miapil sa maong panawagan.

Ang Santo Papa adunay pipila ka mga pahayag nga nagtimailhan nga nag-ila sa mga siyentipikong kasayuran nga nagpamatuod nga ang tawo maoy responsable sa pagkaguba sa klima. Siya nanawagan sa mga pangulo sa kalibotan sa paghimo sa gikinahanglang mga lakang aron sa pagsulbad sa krisis sa klima.

Karong tuiga, ang Santo Papa gilauman nga mopagula og usa ka *encyclical* o pormal nga pahayag mahitungod sa ekolohiya ug sa relasyon sa tawo sa kinaiyahan. Kini nga sulat magsilbi nga giya nga ipadala sa 5,000 nga mga obispo sa simbhang Katoliko ug mga 400,000 nga kaparian sa tumong nga makab-ot ang 1.2 ka bilyon nga mga Katoliko sa tibuok kalibutan.

Casa Don Teo

Bed & Breakfast

National Highway, Siaton, Negros Oriental

Ang nag-inusara nga balay abutanan "hotel" dinhi sa Siaton diin ikaw makapahuway ug magmalipayon...

Alang sa dugang kasayuran tawag o text sa Manager mismo nga si Clyde Gadingan sa numero: 0915-893-4095 o bisitaha ang website: www.casadonteo.com

Tubag Lungsuranon

Unsay imong hunahuna mahitungod sa Valentine's Day?

Ang akong ikasulti kabahin sa Valentine's Day mao ang pagminahalay, daghang mag-*date* nga *lovers*. **Enalyn Ellema**, 17 anyos

Ang Valentines Day usa ka espesyal nga adlaw nga gi-*celebrate* sa mga Filipino para mapakita ang pagminahalay ug mag-*date* ang manag-uyab pod. **Ivy Gadiana**, 16 anyos

Valentines isn't just for lovers who want to spend the whole day with one another, but for everyone who wants to give, share, and be loved. That's why to all singles, Valentine's is not something you will have to be bitter about. Friends and neighbors give love to family. **Edith Jane L. Gabo**

Iskolar... gikan sa panid 1

ong patakaran sa CHED makapadayon gihapon sa ilang kurso hangtod makagraduwar sulod sa upat ka tuig.

Ang mga estudyante aron mahimong iskolar kinahanglan nga Filipino

citizen; nakagraduwar sa hayskul; pangita sa ginikanan dili molapas sa 300,000 pesos kada tuig; dili iskolar sa laing ahensya sa gobyerno; og wala pa nakahaman ug bisan unsa nga upat ka tuig nga kurso. (*Deevi Coren Yap*)

Bukhad... gikan sa panid 2

batok sa palagaylay ug pangabusar sa katigayunan ang bisan kinsang nangulo nimo? O masuko ka ba sa mga ulohan nga ingon kay "nagpatuo-tuo morag

si kinsa"? Kon ikaw ang nangulo, maikog ka bang magpatuman sa tulumanon nga husto kay unya ka og ingnon nga "walay kaluoy, walay kasingkasing"?

182... gikan sa panid 1

Futalan. Matud ni Pastor Sunman Gwon, sa kada lungsod nga ilang giadtoan adunay mga lokal nga doktor nga motambayayong

kanila. Dugang pa niya, siya adunay paglaom nga ang mga Siatanon isip Kristiyano motuo gayud sa Ginoo. (*Eugene Jamandron*)

P1.47M alang sa LCPC

Giaprobahan sa SB ang badyet alang sa Local Council for the Protection of Children (LCPC o lokal nga konsilyo sa pagpanalipod sa kabataan) nga balor og P1,479,578 niadtong Pebrero 9.

Ang LCPC labot sa panuigong badyet isip *special appropriation* nga nagpasabot nga bisan motapos ang tuig dili gayud mahimong hilabtan, matud sa pangulo sa Department of Social Welfare and Development (DSWD sa lungsod nga si Panfila Elumir. Ang LCPC gilangkuban usab sa

Komitiba sa Social Services o serbisyo sa katilingban ni Kag. Judith Lagos ug ABC-President nga si Dioscoro Gomez. Kini ipadapat alang sa *early childhood development, day care centers*, ug mga sentro alang sa mga batang gibiyaan. Giaprobahan kini ni Kag. Fritz Diaz ug gisegundahan ni Kag. Steve Macahig.

Ang kwarta ilalom sa *lump sum* o tibouk nga salapi sa panuigong badyet sa Siaton. Aduna usay lain nga badyet alang sa *senor citizens* o mga tigulang ug PWDs o mga tawong baldado karong tuiga.

(Eugene Jamandron)
Matud sa tagdumala sa kalihokan, si Brgy. Kag. Jillmarie Monte de Ramos, ug inubanan ni Kag. Prince Pinili, ilang gipakita ang lainlaing matang sa "*child labor*" sa ilang barangay. Kini naglakip sa mga bata nga nag-aswat og sinako nga balas gikan sa suba, nagdrayb ug pot-pot, nagpasuhol sa paglaba ug uban pa.

Bisan wala makadaog ang sona sa Brgy.1 malipayon kaayo sila tungod kay pinaagi sa kalihokan naglaum sila nga makamata ang atong katawhan sa

Hugyaw... gikan sa panid 1

Santo Niño, misaulog sa ikawalo nga tuig sa Hugyaw sa Kabataan ubos sa tema nga "Pagpakabana sa Kabus nga Kaigsoonan: Hiyas sa Mapuangurong Kabataan." Gisalmotan kini sa mga batan-on sa walo ka sona o grupo nga gi-organisa sa simbhang Katoliko. Ang sona sa Brgy 1 usa niini.

Dili mokulang sa 80 ka batan-on sa sona sa Brgy 1 nga nag-edad 11-20 ang misayaw sa pagpakita unsa ang "*child labor*" o ang pagpatrabaho sa mga bata o menor de edad.

Pulis Balita

Cellphone nawala

Nawala ang *cellphone* ni Denma Kinkito, 61 anyos, sa tiyangge sa Siaton niadtong Pebrero 7, 2015 sa alas 8:00 ngadto sa 9:45 sa buntag. Usa ka Mark Kabristante mitawag sa anak sa nawalaan nga iyang nakit-an ang *cellphone*. Nagsabot silang magkita niadtong Pebrero 8, 2015 aron iuli ang *cellphone*, apan hangtod karon wala pa magpakita si Mark.

Magtutudlo gikawatan

Gikawat ang *laptop* ug *cellphone* ni Leilanie Tuballa Calderon, 32 anyos, taga Brgy. 4, Siaton sa wala mailhing tawo niadtong Pebrero 7. Ang *laptop* ug *cellphone* nahimutang sulod sa balay ni Calderon, apan ang kawatan misulod gayod ug gidala ang mga butang. Gipangita hangtod karon ang nagkawat niini.

Panday gitigbas

Usa ka Teotimo "Timoy" Mijares, 44 anyos, ang gitigbas niadtong Pebrero 9, alas 2:00 sa buntag, sa Purok 2, Brgy. Albiga, Siaton. Sa dihang migawas sa iyang payag si Mijares ug milakaw sa kalsada kalit lamang mitumaw sa iyang atubangan si Juan "Aling" Digia, 54 anyos, mananagat. Gituohang hubog si Digia nga miingon, "Patyon tikaw, part." Dayon gitigbas niya ang biktima. Nasamad ang walang bahin sa kamot sa biktima ug gipatambalan dayon siya.

mga panghitabo sa atong mga kabataan ug unta mapanalipdan ang ilang mga katungod lakip ang katungod sa pag-eskuyla. Labaw sa tanan, ang mga bata gilauman nga makakat-on nga dili magtinapolan kondili magkugi ug magpasalamat nga dili sila sama sa mga kabataan nga nag-antos og trabaho aron lamang makakaon sa matag adlaw.

Matod ni Monte de Ramos, miabot sa P 22,800 ang ilang nagasto lakip sa bayad sa nagbansay kanila, mga bisti sa mga bata ug *props* nga gigamit. Nalipay silag dako tungod sa mga nanghatag og tabang. Ang simbahan mihatag og P5,000 ug ang opisyaes sa Brgy mihatag sa pareho nga kantidad. Ang ilang

mga dagkong *sponsor* mao sila si Cong. Pryde Teves, Mayor Alberto Ator, Kag Fritz Diaz ug Papan Repollo ug uban pa nga mihatag og dili moubos sa P 25,850.

Nagpakaon usab sa mga bata kada praktis ang pamilya nila ni Bob Pinili, Dr. Emilliano Futalan, Jack Kirit. Ang uban nga pamilya mihatag sa ilang panahon ug tabang.

Ang sona sa Brgy. 1 pinaagi sa ilang Brgy. Kapt. Jojo Solis dako og pasalamat sa ilang tagabarangay nga mipaluyo sa kalihokan pinaagi sa paglikom og pundo aron magmalamposon ang tinuig nga buluhaton sa simbahan nga makapaduol sa mga kabataan sa maayong buluhaton sa simbahan. (Deevi Coren Yap)

Grace Travel and Services

Travel safely in His grace

Your Airline Ticketing Services in Siaton!

Ceres Terminal, Siaton, Negros Oriental

Cell phone No. +639278800946+639282692381

Email add: gracetravel14@gmail.com